

Aan : Dagelijks Bestuur
Van : Afdeling beleid
Onderwerp : Project Meedoen!
Datum : 28 maart 2019
Ter : Besluitvorming

Samenvatting

Dit voorstel (hierna weergegeven als Meedoen!) beoogt om op een outreachende manier meer in contact te komen met en aandacht te geven aan mensen die vaak al jarenlang een bijstandsuitkering ontvangen met weinig uitzicht op betaald werk.

Doel van die aandacht is om achterstanden op te heffen en deze minder kansrijke mensen weer mee te laten doen. Dit betekent dat de Participatiewet voor de deelnemers niet louter meer ingezet wordt als een basisinkomensvoorziening, maar ook als een vorm van basisbegeleiding. Doel van deze basisbegeleiding is het bevorderen van de individuele ontwikkeling en sociale contacten. Een en ander zoveel mogelijk in combinatie met het uitvoeren van 'basisbezigheden'. De dienstverlening daarbij is stress sensitief (stress reducerend) en kent geen 'strafkortingen', maar (bij wijze van experiment) kleine beloningen. De uitvoering ervan vindt plaats door te benoemen aandachtcoaches die in dienst komen van de ISD (tenzij alleen gekozen zou worden voor projectvoorstel 5).

Daarnaast valt onder Meedoen! ook de eventuele aanzet geven tot de ontwikkeling van een 'talentepool'. Daarmee wordt bedoeld (ervarings)plekken die dienen als opstapje richting participatie of betaald werk, specifiek bedoeld voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Deze talentepool kan zijn basis hebben in de Wmo (dagbesteding/participatie) of in de Participatiewet (re-integratie/participatie) en kan eventueel als brug dienen tussen beide wetten. Onze ambitie is om uiteindelijk te komen tot een efficiënte, effectieve, aangesloten en samenhangende keten die loopt van dagbesteding via participatie naar re-integratie (ontwikkellijn).

Meedoen! is aanvullend op/ondersteunend aan wat er al is, is flexibel en innovatief en kent niet een structurele maar tijdelijke financiering. Het is (in eerste instantie) een pilot, waarbij we 'klein' beginnen. Bij gebleken succes van de pilot kan het project desgewenst worden voortgezet en worden uitgebreid (eventueel ook naar andere doelgroepen zoals niet-uitkeringsgerechtigden).

Voorstel

Voorgesteld wordt het project Meedoen! met al zijn aspecten als pilot te (laten) omarmen. Dit betekent dat als voor al de 4 projectvoorstellen en voor het innovatiebudget wordt gekozen de kosten uitkomen op maximaal in totaal (afgerond) **€ 700.000** (kosten projectvoorstellen en inkoop van trajecten bij bijvoorbeeld MareGroep en andere aanbieders, alsmede het innovatiebudget).

U kunt ook voor een deel van de projecten kiezen, de kosten komen dan lager uit.

De uitwerking van de gekozen projecten zal vervolgens met ketenpartners uit het lokale zorgnetwerk en gemeenteambtenaren plaatsvinden. Vanwege de korte tijd die er was om deze notitie met projectvoorstellen te formuleren, heeft nog geen afstemming kunnen plaatsvinden met de ketenpartners. Overleg met hen is van belang omdat deze notitie raakt aan (en aanvullend is op) het algemene welzijnsbeleid van de gemeenten. Indien u het groene licht geeft voor deze voorstellen zal als vervolgstap met hen dan ook afstemming plaatsvinden voor de verdere uitwerking en invulling van Meedoen!

Volgens de ISD verdeelsleutel (2020) bedragen de kosten per gemeente voor projecten 1 t/m 4:

Hillegom	€ 92.700
Lisse	€ 93.850
Noordwijk	€ 176.300
Teylingen	€ 137.150
Totaal	€ 500.000

Daarbij willen wij in deze projecten experimenteren met beloningen (cadeau bon € 10 met maximum van € 50 per jaar per klant). Kosten beloningen systeem worden begroot op ongeveer € 4000.

De kosten voor project 5 (het innovatiebudget) bedragen per gemeente volgens de ISD verdeelsleutel:

Hillegom	€ 37.080
Lisse	€ 37.540
Noordwijk	€ 70.520
Teylingen	€ 54.860
Totaal	€ 200.000

Alle kosten kunnen, als tijdelijke financiering, betaald worden uit de overschotten van de Buig budgetten 2019 van de Participatiewet. Het Buigoverschot over 2019 bedraagt naar verwachting € 2,2 miljoen.

Na de start van Meedoen! vindt er in principe elke 3 maanden een evaluatie plaats ten behoeve van het dagelijks bestuur (colleges) en gemeenteraden.

De beleidsambtenaren die Noordwijk en de HLT gemeenten vertegenwoordigen hebben in overleggen met de ISD hun kanttekeningen bij deze notitie geplaatst. Hun op- en aanmerkingen zijn overgenomen.

De cliëntenraad is gehoord. Hun advies is, voorzien van ambtelijk commentaar, als bijlage bij deze notitie bijgevoegd.

Aanleiding

Op 4 februari 2019 heeft de ISD de zogenaamde Contourennota opgesteld. Doel hiervan is om de gemeenteraden eerder bij de beleidsplannen van de ISD te betrekken om zo meer input te kunnen leveren voor de begroting 2020 van de ISD. De nota is met de gemeenteraden besproken in februari/maart 2019 door middel van dialoogsessies en een presentatie.

Opdracht

In de dialoogsessies met de gemeenteraden en bij de presentatie is afgesproken dat de ISD ter uitwerking van de Contourennota op korte termijn komt met voorstellen (projecten). De voorstellen zullen een financiële onderbouwing bevatten en de doelgroepen Participatiewet worden per gemeente uitgesplitst.

Het voorstel van de ISD, zoals neergelegd in de Contourennota, is gericht op de inclusieve samenleving. Dat betekent dat zoveel mogelijk klanten meedoen. Daarbij is het voorstel gericht op die klanten die al jaren een bijstandsuitkering ontvangen met weinig uitzicht op uitstroom naar betaald werk. Sleutelbegrippen daarbij zijn preventie, een brede diagnose, intensieve persoonlijke begeleiding, een integrale aanpak, maatwerk, stress sensitieve dienstverlening en samenwerking met betrokken ketenpartners.

Uitwerking Contourennota

1. Bijstand als blijvende voorziening

Van de ongeveer 450.000 mensen in de bijstand heeft ruwweg de helft vanwege een lange afstand tot de arbeidsmarkt weinig perspectief op werk. Zij zijn feitelijk opgegeven voor betaald werk. Zij hoeven niet meer te solliciteren of hun sollicitatieplicht wordt niet of nauwelijks gehandhaafd. Voor hen is de bijstand veranderd van een tijdelijk vangnet in een blijvende voorziening. Bijstand als een soort van basisinkomensvoorziening.

Gemeenten hebben door de decentralisaties een cruciale rol gekregen binnen het sociaal domein in de ondersteuning van mensen die het, al dan niet tijdelijk, zelfstandig niet redden. Maar een groot deel van wat gemeenten doen is nog gebaseerd op oude regelingen en historisch gegroeid aanbod. Weliswaar schrijft de Participatiewet aan gemeenten voor dat zij mensen die in de bijstand zitten moeten laten participeren, maar de 'Work first' gedachte (het toe leiden van mensen in de bijstand naar betaald regulier werk) overheerst. Oorzaak hiervan is dat het Rijk fors heeft bezuinigd op re-integratiebudgetten. Gemeenten zetten daarom de beperkte budgetten selectief in voor de meest kansrijke klanten.

Bij de ISD is dit niet veel anders. Klanten die een bijstandsuitkering aanvragen en die het meest kansrijk zijn, worden doorgestuurd naar het SPW en ontvangen ondersteuning bij hun re-integratie. Klanten met een (te) grote afstand tot de arbeidsmarkt ontvangen die ondersteuning niet of komen weer terug van het SPW waarna ze in het kader van re-integratie of maatschappelijke activering geen ondersteuning ontvangen. Alle processen in het kader van de Participatiewet zijn van oudsher gericht op inkomensvertrekking, handhaving en re-integratie en niet zozeer op de participatie van de niet kansrijke klanten.

2. Tegenprestatie naar vermogen

Het bovengeschetste beeld bij de ISD is wel enigszins aan het kantelen. De ISD zet namelijk actief het instrument van de tegenprestatie naar vermogen in voor mensen die al langer een bijstandsuitkering ontvangen en die weinig perspectief op werk hebben. Bovendien is de grondslag daarbij niet alleen maar 'het iets terug doen voor je uitkering' (zoals de wetgever dat bedoeld heeft). Meer en meer beschouwt de uitvoering ook het werken aan persoonlijke problemen/belemmeringen als een tegenprestatie naar vermogen (als onderdeel van participatie). De uitvoering biedt daarbij ondersteuning.

Een ander opvallende ontwikkeling is dat bij de invulling van de tegenprestatie niet zozeer de 'harde' hand wordt gebruikt, maar veel meer de 'zachte' hand. Bij de re-integratie wordt de bijstandsuitkering verlaagd als de klant zich niet of onvoldoende houdt aan zijn arbeidsverplichtingen ('harde' hand). Bij de tegenprestatie naar vermogen blijft de uitvoering, binnen het redelijke, zolang mogelijk in gesprek met de klant. De uitvoering probeert de klant te overtuigen (de 'zachte' hand). Overigens is wel gebleken dat in voorkomende gevallen enige druk: 'U gaat straks aan de slag' nuttig kan zijn.

3. Wmo

De uitvoering van de tegenprestatie lijkt op de wijze waarop de ISD de Wmo uitvoert. Ook de Wmo beoogt een grotere participatie van burgers. De Wmo leert ons dat niet alleen ondersteuning richting (betaald) werk belangrijk is. Ook met participatie op een ander niveau is de samenleving – en vooral de groep kwetsbare burgers – geholpen. Uitgangspunten hierbij zijn onder meer zelfredzaamheid, de menselijke maat, een vooral positieve klantbenadering met een 'zachte' in plaats van een 'harde' hand.

Uit diverse onderzoeken blijkt dat toepassing van deze uitgangspunten bijdraagt aan een succesvolle sociale activering van (kwetsbare) klanten in de bijstand die weinig tot geen uitzicht hebben op (betaald) werk.

4. Meedoen!

Ons voorstel beoogt om op een outreachende manier meer in contact te komen met en aandacht te geven aan mensen die vaak al jarenlang een bijstandsuitkering ontvangen met weinig uitzicht op betaald werk. Dit gebeurt in de vorm van een pilot met de werktitel Meedoen! Dit zal hierna verder worden toegelicht.

Plaats Meedoen!

Algemeen

Er bestaat een tweedeling in Nederland. Een tweedeling met aan de ene kant van de scheidslijn mensen die door hun opleiding, hun werk en/of maatschappelijke positie midden in de samenleving staan en van de welvaart profiteren. Die de weg weten naar de diverse voorzieningen op het gebied van gezondheidszorg, onderwijs, huisvesting, cultuur en sport. En aan de andere kant mensen die om een of meerdere redenen het contact met de samenleving hebben verloren. Het kan gaan om bijvoorbeeld langdurig werklozen en arbeidsongeschikten, ouderen die vereenzamen, statushouders die na hun inburgeringcursussen 'vergeten' worden, ex-psychiatrische patiënten die het niet lukt een leven buiten de instelling op te bouwen, enz.

Gemeenten en ook de ISD gemeenten zien dit en voeren een algemeen sociaal beleid teneinde de positie van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te versterken. Een netwerk van sociale, culturele en financiële voorzieningen moet ervoor zorgen dat deze inwoners weer meedoen in de maatschappij.

Flexibel aanbod

Naast dit algemene beleid (deze basisinfrastructuur) kan er ook een aanvullend, eventueel wisselend aanbod zijn voor degenen die ondanks alle voorzieningen en mogelijkheden toch buiten de samenleving terecht (dreigen te) komen.

Meedoen! kan zo'n aanbod zijn. De insteek van Meedoen! is om op een flexibele en innovatieve manier de bestaande sociale basisinfrastructuur van de ISD gemeenten aan te vullen (c.q. te versterken). Wij richten ons hierbij (in eerste instantie) op klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en met een uitkering op grond van de Participatiewet, op mensen in de bijstand waarvan wij denken dat zij weinig kans hebben op regulier betaald werk en voor wie het SPW zich niet (meer) inzet. Op termijn kan er voor gekozen worden de doelgroep verder uit te breiden naar bijvoorbeeld "niet-uitkeringsgerechtigden."

De financiering van dit aanvullende aanbod is niet structureel, maar tijdelijk (uit de overschotten op het Buig budget van de Participatiewet). Bij gebleken succes kan later desgewenst gekozen worden voor een meer structurele financiering.

Doel Meedoen!

Doel van Meedoen! is om de hiervoor omschreven klanten waar nodig weer deel te laten nemen aan de maatschappij en achterstanden op te heffen.

Wij denken dat het van belang is om op het terrein van dit typisch maatschappelijk activeringsbeleid meer initiatieven te ontplooiën voor onze bijstandsgerechtigden. Wij merken immers dat het steeds moeilijker wordt om mensen vanuit de uitkering naar werk te laten uitstromen. De mensen die (snel) bemiddelbaar zijn op de arbeidsmarkt zijn al uitgestroomd naar werk dankzij het gunstige economische tij. De mensen die langer een bijstandsuitkering ontvangen, hebben vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt en doorgaans ook een zwaardere problematiek zoals verslaving, eenzaamheid, fysieke of psychische problemen.

Vanwege de (voorgenomen) initiatieven is het goed om een helder beleidskader te formuleren voor Meedoen!

Definitie Meedoen!

Wat verstaan wij onder Meedoen?

Meedoen! is het verhogen van de maatschappelijk participatie en het doorbreken of voorkomen van sociaal en maatschappelijk isolement van onze bijstandsgerechtigden door (maatschappelijk zinvolle) bezigheden die eventueel een eerste stap op weg naar betaald werk zouden kunnen betekenen.

We definiëren Meedoen! als een instrument voor onze bijstandsgerechtigden om:

- 1 individuele ontwikkeling te bevorderen (zorg-, hulpverlening en talentenontwikkeling);
- 2 sociale contacten te bevorderen;
- 3 (maatschappelijk nuttige) bezigheden te bevorderen;
- 4 de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen.

Doelgroep

Als doelgroep is in de definitie heel algemeen de doelgroep van bijstandsgerechtigden genoemd. In het kader van de voorgenomen initiatieven verkleinen we die doelgroep verder.

We beperken de doelgroep tot die bijstandsgerechtigden voor wie betaald werk niet of pas op langere termijn haalbaar is en aan wie het SPW geen (arbeidsmatige) ondersteuning (meer) biedt of kan bieden.

Voor deze categorie bijstandsgerechtigden zal Meedoen! (d.w.z. meedoen aan [maatschappelijk nuttige] bezigheden in de brede zin van het woord) vaak einddoel zijn.

Uit wetenschappelijk onderzoek, maar ook uit de inmiddels opgedane ervaringen met de tegenprestatie naar vermogen, blijkt dat de hier bedoelde maatschappelijke deelname een positief effect heeft op mensen. Het leidt tot een betere psychische en fysieke gezondheid en welbevinden. Het kan ook een bijdrage leveren aan de bestrijding van eenzaamheid en zelfvertrouwen geven aan mensen.

Bij de projectvoorstellen zullen wij deze categorie bijstandsgerechtigden verder onderverdelen in doelgroepen per ISD gemeente. Specifieke aandacht zal daarbij worden besteed aan ouders met kinderen en aan ouderen die al jarenlang een bijstandsuitkering ontvangen. Daarnaast gaat het om personen die sociaal geïsoleerd zijn en statushouders die vóór 2014 zijn ingestroomd in de uitkering (statushouders die nadien zijn ingestroomd vallen onder het huidige project statushouders). Door de gemeenteraden is ook gevraagd naar andersoortige doelgroepen zoals die met een (lichamelijke) handicap of met psychiatrische aandoeningen. Het is echter niet mogelijk dit soort selecties toe te passen. Bovendien kan privacy wetgeving hier belemmerend werken.

5. Van basisinkomensvoorziening naar basisbegeleiding en bezigheden

Door de aangeven doelgroep niet meer aan hun lot over te laten, zal de bijstand (voor hen) niet langer alleen maar een inkomensvoorziening zijn maar ook een vorm van basisbegeleiding.

Een basisbegeleiding die niet in de eerste plaats gericht is op toeleiding naar betaald werk (al kan dan wel een bijkomend effect zijn), maar die vooral gericht is op vergroting van zelfredzaamheid en welbevinden van de klant. Overigens behoeft deze basisbegeleiding niet louter individueel te zijn. Uit experimenten in den lande blijkt dat groepsbegeleiding ook goed kan werken.

Maar dat alleen is nog niet genoeg. Mensen in de bijstand zijn vaak heel blij met persoonlijk contact. Uit wetenschappelijke literatuur blijkt dat aandacht, een motiverend gesprek, langdurige en gerichte trajecten en intensieve begeleiding naar en tijdens vrijwilligerswerk de meest kansrijke vorm van activering is. Als de hulp zich zou beperken tot bemiddeling naar een activiteit en dat is het dan, schiet het zijn doel voorbij. Deze mensen hebben meer en vaak langduriger hulp en aandacht nodig.

Vanuit dit gegeven heeft de gemeente Amsterdam hun tegenprestatie naar vermogen traject heel toepasselijk 'Vitamine A' genoemd (waarbij de A staat voor Aandacht).

Bezigheden

Van basisinkomen en basisbegeleiding naar basisbanen (in plaats van bijstand) zou dan de meest logische vervolgstap kunnen zijn. Zweden en Duitsland zijn hiermee bekend (deze landen kennen, nog meer dan bij ons, een zogenaamde tweede of parallelle arbeidsmarkt).

De problemen van mensen worden daar tegelijkertijd aangepakt met het hebben van werk. Dus niet eerst schuldhulp(dienst)verlening of taalles of therapie en dan pas – na jaren – aan het werk. Nee, het kan het beste tegelijkertijd. Deze benadering spreekt ons aan.

Om die reden vinden wij het belangrijk dat we in het door ons voorgestelde project de doelgroep direct de kans geven om (maatschappelijk nuttige) bezigheden te verrichten als de klant hiervoor openstaat en hiertoe in staat is. Deze kunnen het best kort omschreven worden als vormen van vrijwilligerswerk, maar ook Wmo dagbesteding kan er toe behoren.

Uitgangspunt bij dit alles is dat we onze klanten die dit aankunnen hiervoor positief (blijven) motiveren. Tegelijkertijd zal gewerkt worden aan bijvoorbeeld schulden of de aanpak van andere leefgebieden (duale trajecten). Bekeken zal worden of we samen met ketenpartners als bijvoorbeeld MareGroep of Stichting Present of anderen invulling kunnen geven aan deze bezigheden. Het werkt daarbij het meest motiverend als klanten kunnen kiezen uit een aantal bezigheden dat het meest bij hen past.

Zijn klanten hier nog niet aan toe, dan starten we met de aanpak op andere leefgebieden (zie paragraaf 8.6). Bedoeling is dat in dat geval gedurende de loop van het traject gestart kan worden met het verrichten van bedoelde werkzaamheden.

Persoonlijke ontwikkeling

Persoonlijke ontwikkeling bij het uitvoeren van die bezigheden vinden wij daarbij belangrijk. Het is hierbij de ambitie om te komen tot een efficiënte, effectieve, aangesloten en samenhangende keten die loopt van dagbesteding via participatie naar re-integratie (een ontwikkellijn).

De persoonlijke ontwikkellijn van klanten wordt soms (tijdelijk) doorbroken door de schotten tussen domeinen. Ter illustratie: Wmo dagbesteding is bedoeld voor klanten die geen arbeidspotentieel hebben. Werk en opleiding zijn altijd voorliggend. Het werk fit maken van een klant behoort dan ook niet tot de doelen van de Wmo, al kan er door individuele begeleiding wel gewerkt worden aan de randvoorwaarden van werknemerschap, bijvoorbeeld door het aanleren van planmatige vaardigheden.

Er zijn echter klanten die nu niet werk fit zijn maar in de toekomst wel arbeidspotentieel hebben. Het SPW biedt hen geen traject omdat zij nog niet toe zijn aan een re-integratietraject. Wmo dagbesteding is eigenlijk ook niet geschikt omdat deze niet gericht is op het werk fit maken van de klant. In wezen valt zo'n klant dus tussen wal en schip. De loopplank om zich te ontwikkelen via dagbesteding naar bijvoorbeeld beschut werk ontbreekt

In verband hiermee willen wij een aanzet geven tot de ontwikkeling van een zogenaamde talentenpool. Een pool bestaande uit (ervarings) plekken die dienen als opstapje richting participatie of betaald werk, specifiek bedoeld voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Waarbij de klant begeleid wordt bij zijn talentontwikkeling. Deze talentenpool ligt op het snijvlak van Wmo en Participatiewet.

Aanbieders wordt nadrukkelijk gevraagd in het kader van het innovatiebudget (zie projectvoorstellen) met dit thema aan de slag te gaan.

De ISD gemeenten zijn daarnaast bezig met de transformatie van individuele maatwerkvoorzieningen richting algemene voorzieningen (Wmo), waarin ook het thema 'werk' terug komt. De uitwerking van deze transformatie is aan gemeenten en zij zouden ervoor kunnen kiezen om een dergelijke talentenpool onderdeel te laten zijn van hun voorstellen.

6. Aandacht afstemmen

Wij moeten bij de uitvoering van Meedoen! zorgen voor afstemming van de aandacht. Dit betekent dat er bij doelgroep overlapping niet allerlei organisaties aan één persoon trekken. Anderzijds moeten er ook geen mensen uit doelgroep zijn naar wie niemand omkijkt.

Voor de ISD betekent dit concreet dat er bijvoorbeeld afstemming moet zijn met het statushoudersproject van de ISD, met de consultants die de tegenprestatie naar vermogen uitvoeren, maar ook met de Wmo daar waar met name sprake is van (individuele/groeps-)begeleiding.

Maar ook dient er een integrale afstemming te zijn daar waar Meedoen! raakt aan het welzijns- / activeringsbeleid van gemeenten, zoals bijvoorbeeld Sportief voor werk van de gemeente Noordwijk enz. of in een enkel geval aan arbeidstoeleidings(uitvoerings)beleid van het SPW.

7. Meedoen! en de tegenprestatie naar vermogen

Meedoen! in de hierboven aangegeven zin en de tegenprestatie naar vermogen hebben zo op het eerste oog veel gemeen. Immers ook de uitvoering van de tegenprestatie heeft in zich dat het sociale contacten en maatschappelijk nuttige activiteiten bevordert en de afstand tot de arbeidsmarkt kan verkleinen. En door de wijze waarop de tegenprestatie in de praktijk is vormgegeven, kan de tegenprestatie ook bijdragen aan de individuele ontwikkeling (zorg en hulpverlening) van de klant. Zo opgevat kan de tegenprestatie naar vermogen dan ook gezien worden als een bijzondere vorm van Meedoen!

Toch zijn er wel degelijk verschillen.

In de eerste plaats verschilt de ideologie erachter. Meedoen! heeft als doel vergroting van de zelfredzaamheid en het welbevinden van de klant, terwijl de tegenprestatie (vooraf) als doel heeft om de klant iets terug te laten doen voor de uitkering (hoewel -zoals vermeld- de uitvoerders van de tegenprestatie steeds meer het welbevinden van de klant centraal zijn gaan stellen).

Dit verschil brengt ook met zich mee dat Meedoen! in de regel intensere en langdurigere trajecten vergt dan de tegenprestatie naar vermogen. De tegenprestatie naar vermogen is immers in hoofdzaak gericht is op kortdurende activiteiten. Daarnaast ligt bij het invullen van de tegenprestatie het initiatief tot het vinden en invullen van een tegenprestatie meestal eerst bij de klant, terwijl bij Meedoen! de klant als het ware eerst in de steigers wordt gezet (gelijk wordt ondersteund/begeleid).

Een ander verschil tenslotte betreft de doelgroep, zoals wij hieronder nog zullen zien. Bij Meedoen! is deze precies omschreven (zie de projectvoorstellen). Op grond van de nieuwe (voorgestelde) verordening tegenprestatie 2019 wordt de doelgroep daarentegen gevonden aan de hand van maatwerk door de consultants tegenprestatie.

8. Aspecten bij de uitvoering van Meedoen!

Uit het voorafgaande zijn enkele aspecten af te leiden die wij belangrijk vinden voor de uitvoering van Meedoen! en dus voor de meeste van onze projectvoorstellen.

8.1 Aandacht en aandachtcoach

We willen bereiken dat onze doelgroep aan de slag gaat met hun gezondheid, taalachterstand, en /of vrijwilligerswerk of andere bezigheden. Hoe bereik je dat? Uit allerlei onderzoek blijkt steeds weer: hoe meer aandacht, hoe meer kans. Maar we willen daarbij geen korte termijn succes. Het moet niet blijven bij één (motiverend) gesprek. Het is van belang dat mensen gevolgd blijven worden als zij eenmaal geactiveerd zijn. Dus om onze doelgroep actief te laten worden en stappen te laten zetten, zal het vaak nodig zijn hen intensieve, persoonlijke en langdurige begeleiding te blijven bieden.

Aandachtcoach

We willen daarvoor de bijstand dan ook inzetten als een vorm van basisbegeleiding richting het welzijn van de klant. Om te beginnen in de vorm van een of meer pilots van klanten die langer in de bijstand verkeren en niet of nauwelijks kans hebben op uitstroom richting betaald werk. Deze pilot(s) kunnen niet binnen de bestaande formatie worden uitgevoerd en we willen daarvoor (tijdelijk) meerdere zogenaamde aandachtcoaches aanstellen (zie daarvoor onder projectvoorstellen).

Deze ‘aanstelling’ kan op verschillende manieren plaatsvinden. De ISD kan het zelf uitvoeren al dan niet door fte uitbreiding. De ISD zou het ook kunnen uitbesteden aan andere organisaties (via inkoop). Ook is mogelijk om in deze de samenwerking te zoeken met de diverse maatschappelijke organisaties (ketenpartners). Bij inkoop en uitbesteding zou de ISD meer de rol op zich kunnen nemen van die van regisseur.

Wij stellen voor om vanwege de kosten en de korte lijnen de ISD dit zelf te laten uitvoeren en dus aandachtcoaches (tijdelijk) in dienst te nemen, mede omdat het haar klanten betreft, gelijk als bij de uitvoering van de tegenprestatie. Door de daling van het klantenstand Participatiewet spreekt het voor zich dat we voor de uitvoering van het huidige klantenbestand minder fte nodig hebben. Daarom hebben we eerder voor het project statushouders 1 fte minder gevraagd, omdat we die fte vanuit de Participatiewet inzetten. Daarnaast vragen we voor de projectleiding/het regisseurschap geen extra fte, omdat we die binnen de huidige formatie kunnen uitvoeren. Zie ook nog hierna onder 8.7 (profiel aandachtcoach).

Niettemin bevat een van de voorstellen het plan om een innovatiebudget beschikbaar te stellen en door middel van een innovatiebudget aan externe aanbieders te vragen zelf met voorstellen te komen hoe deze doelgroep te bereiken en te laten participeren en over hoe een talentenpool vorm te geven.

8.2 Sensitieve en outreachende dienstverlening

De omschreven doelgroep is niet de gemakkelijkste doelgroep. Zoals eerder al genoemd, hebben zij doorgaans een zwaardere problematiek en meer stress. Dit stelt eisen aan de dienstverlening en de wijze waarop de klant wordt benaderd. Zo kan de stress worden tegengegaan doordat de aandachtcoach een bepaalde houding tegenover de klant inneemt die omschreven kan worden als “onvoorwaardelijk positief”. Het maakt nu eenmaal uit of je een klant benadert met “U moet wat doen” of “Ik hoor graag van u hoe het met u gaat”. Dit vraagt bepaalde (motiverende) gesprekstechnieken en een sensitieve vorm van dienstverlening. Doel ervan is dat iedereen mee doet of mee gaat doen.

In navolging van het project “Vroeg Eropaf” kiezen wij ook hierbij voor een dienstverlening die outreachend werkt. Dit betekent een manier van werken waarbij pro actief contact wordt gelegd met mensen die mogelijk hulp nodig hebben, maar zelf geen hulpvraag formuleren. Op basis van signalen/ doelgroepomschrijvingen worden klanten dan persoonlijk benaderd. Dit kan in een aantal gevallen preventief werken en erger voorkomen als op deze wijze problemen tijdiger worden gesignaleerd.

Aandacht geven en ook nog eens door middel van huisbezoeken is een dure oplossing. Maar wij denken dat het voor de klanten uit deze doelgroep noodzakelijk is, willen zij niet verder gemarginaliseerd worden. Het levert direct baten op als klanten hierdoor uitstromen naar betaald werk, maar de verwachting is dat dit voor veel klanten niet haalbaar zal zijn. Succes is er ook als mensen vooruitgaan in gezondheid, welbevinden en zelfredzaamheid.

8.3 Zachte of harde hand of belonen?

Anders dan bij re-integratie en ook bij de tegenprestatie naar vermogen ligt het toepassen van dwang of drang bij Meedoen! niet voor de hand. Het streven is wel om ons tot het uiterste in te spannen om mensen te bereiken, de benodigde aandacht te schenken en te motiveren.

Maar als de klant uiteindelijk niet wil, lijkt het weinig zinvol om over te gaan tot bijvoorbeeld een tijdelijke verlaging van de bijstandsuitkering (maatregel). Dit zou ook niet goed passen in de bij deze pilot(s) voorgestane stress sensitieve dienstverlening, omdat het opleggen van een maatregel alleen maar stress verhogend zal werken. Bij de Mobility Mentoring met zijn stress reducerende benadering van klanten draait men het dan ook om: geen verlaging van de uitkering ('straffen') maar in plaats daarvan beloningen (als klanten stapjes vooruit maken). Deze beloningen bestaan overigens meestal niet uit geld maar uit cadeaubonnen e.d.

Het verstrekken van beloningen is een instrument dat wij (nog) niet gebruiken. Maar naar onze mening zou het wel goed zijn om dit eens uit te proberen

8.4 Privacy

Het ongevraagd bij iemand aanbellen, al is het namens de ISD Bollenstreek, vraagt om een juridische grondslag waarmee voldaan wordt aan de Algemene verordening gegevensuitwisseling (Avg). De ISD heeft krachtens de GR ISD Bollenstreek de taak om de Participatiewet uit te voeren. De wetgever heeft geformuleerd dat het ondersteunen van klanten gericht op maatschappelijke participatie tot de uitvoering behoort indien arbeidsparticipatie nog niet mogelijk is. Meedoen! is een vorm van maatschappelijke participatie en is gericht op klanten voor wie betaald werk (nog) niet mogelijk is. Daarmee behoort Meedoen! tot het takenpakket van de ISD.

Wanneer de klant vooraf toestemming geeft voor het huisbezoek en ook duidelijk is waarom het huisbezoek plaatsvindt, wordt voldaan aan de vereisten van de Avg. Hiertoe zal een brief worden opgesteld waarbij op een stress sensitieve manier de klant om 'toestemming' wordt gevraagd voor het huisbezoek. Ook zal worden toegelicht dat niet-toestemmen ook mag en dat het gesprek ook op kantoor bij de ISD of elders kan plaatsvinden.

Voorbeeld tekst

Onderwerp van de brief: "Hoe gaat het met u.

Beste mevrouw, heer,

De gemeente vindt het belangrijk dat het goed gaat met haar inwoners."

Vervolgens uitleg over het huisbezoek en *"Komt het huisbezoek u echt niet uit? Belt u dan even".* Laatste zin: *"Ik verheug mij op ons gesprek".*

Van belang is ook dat de aandachtcoach goed voorbereid het gesprek met de klant ingaat. Klanten vertellen nu eenmaal niet alles, zeker als er verslaving dan wel schulden in het spel zijn (schaamte, zelfoverschatting).

De vraag is in hoeverre de aandachtcoach bepaalde gegevens over de klant mag verzamelen, alvorens op huisbezoek te gaan. Welke eisen stelt de Avg hieraan; wat mag nog wel en wat niet?

In het kader van ons project Vroeg Eropaf is hier literatuuronderzoek naar gedaan en bleken er zeker wel grenzen te bestaan. (Overigens heeft de wetgever zich de kritiek van de Autoriteit Persoonsgegevens aangetrokken. De wetgever zal de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening aanpassen om de persoonsgegevensuitwisseling te vergemakkelijken).

Enerzijds willen wij niet dat de Avg ons bij de uitvoering van onze projectvoorstellen verlamt, anderzijds willen wij ons uiteraard zoveel mogelijk aan de Avg houden. We zullen dan ook de stappen die de aandachtcoach in zijn proces neemt op een transparante manier gaan uitschrijven en deze tegen het Avg licht houden.

8.5 Ketenpartners

De aandachtcoach zal zo nodig een stappenplan opstellen. Aan het realiseren van bepaalde stappen kan voor klanten een beloning verbonden zijn. Onderdeel van de te nemen stappen kan een verwijzing zijn naar een van onze ketenpartners (waaronder de ISD zelf) of de inkoop van een traject.

De aandachtcoach staat de klant hierin bij en zal zorgen voor een warme overdracht.

Het is daarom belangrijk dat de aandachtcoach kennis draagt van de sociale kaart en weet hoe de processen verlopen bij de diverse lokale ketenpartners en zich daarop aanpast en zoveel mogelijk de verbinding zoekt met de basisinfrastructuur Welzijn van de gemeenten

Met de ketenpartners (waaronder gemeenteambtenaren) uit het lokale zorgnetwerk kon nog niet worden afgestemd vanwege de korte tijd die er was om deze notitie en de projectvoorstellen te formuleren. Overleg met hen is van belang omdat deze notitie raakt aan (en aanvulling is op) het algemene welzijnsbeleid van de gemeenten.

Indien u het groene licht geeft voor deze voorstellen zal als vervolgstap met hen dan ook afstemming plaatsvinden voor de verdere uitwerking en invulling van Meedoen!

8.6 Zelfredzaamheidsmatrix

Zowel bij de uitvoering van het statushoudersproject als bij de tegenprestatie wordt door de consultants gebruik gemaakt van de Zelfredzaamheidsmatrix. Dit is een instrument waar de aandachtcoach ook gebruik van kan gaan maken. De Zelfredzaamheidsmatrix brengt de vraag en de mate van zelfredzaamheid van de klant in kaart. Het is te gebruiken bij het gesprek met de klant, de voortgang en bij de afsluiting van het ondersteuningstraject.

De Zelfredzaamheidsmatrix toetst de zelfredzaamheid op de leefgebieden van met name inkomen, werk & opleiding, tijdsbesteding, huisvesting, huiselijke relaties, geestelijke gezondheid, lichamelijke gezondheid, middelengebruik, vaardigheden bij activiteiten van het dagelijks leven (ADL), sociaal netwerk, maatschappelijke participatie en justitie. Per leefgebied is aangegeven welke feitelijke omstandigheden bij welk niveau van zelfredzaamheid horen. Een ander onderdeel van de zelfredzaamheidsmatrix is het categoriseren van de klant. De klant wordt in een categorie geplaatst waarbij duidelijk aangegeven wordt wat de intensiteit van begeleiding wordt.

Aan de hand van de Zelfredzaamheidsmatrix kan de aandachtcoach samen met de klant zo nodig een stappenplan opstellen.

8.7 Profiel aandachtcoach

Uit het bovenstaande is ook een profiel van de aandachtcoach af te leiden¹.

Een aandachtcoach, zoals door ons wordt voorgestaan, moet beschikken over in ieder geval uitstekende contactuele eigenschappen en (motiverende) gesprekstechnieken:

- hij moet 'van deur naar tafel' kunnen komen;
- tot de kern van de problematiek kunnen doordringen;
- een integraal beeld kunnen opbouwen van de situatie op de verschillende leefgebieden en dit kunnen vertalen naar een concreet en reëel stappenplan (plan van aanpak) richting persoonlijke ontwikkeling en activering.
- beschikken over tenminste HBO denk en werkniveau.

¹ Voor het beroepsprofiel : zie ook <https://debvk.nl/ontwikkel-jezelf/kern-van-het-beroep/>

8.8 Pilot(s)

De uitvoering van het/de projectvoorstel(len) is/zijn uitdrukkelijk bedoeld als pilot(s) en loopt/lopen in principe 12 maanden. Dit betekent ook dat de uitvoering voortdurend gemonitord wordt en ook waar nodig tijdig wordt bijgesteld. Vragen die hierbij spelen zijn onder meer:

- Hoeveel klanten stellen de aandacht op prijs en in hoeverre moet de coach hierbij de klant overtuigen;
- Hoe vaak komt de coach achter de deur;
- Wat is de aangetroffen problematiek en hoe is de aanpak daarvan en het resultaat;
- Hoe intensief is de begeleiding van de coach daarbij;
- Hoe verloopt de samenwerking met de lokale ketenpartners etc.

Omdat wij vooral ook van de pilot(s) willen leren, willen wij de te bedienen doelgroep(en) eerst klein houden. Pas na gebleken succes zullen we eventueel voorstellen om over te gaan tot uitbreiding ervan.

Het is verder van belang dat de aandachtcoach(es) gedurende de pilot(s) valt/vallen onder een vorm van projectleiding/regisseur (geleverd door de ISD) ter monitoring van de gegevens en zo nodig het bijstellen van de uitvoering. De projectleiding/het regisseurschap van de pilot kan binnen de bestaande formatie van de ISD Bollenstreek worden uitgevoerd.

8.9 Ambities

Met Meedoen! willen we op een outreachende manier meer in contact komen met, en aandacht geven aan, mensen die vaak al jarenlang een bijstandsuitkering ontvangen en voor wie betaald werk niet of pas op langere termijn haalbaar is. Deze mensen willen we weer laten meedoen in de maatschappij. We willen sociaal en maatschappelijk isolement voorkomen dan wel doorbreken. Dit doen we door het inzetten van een 'aandachtcoach' en wij willen de klanten die dit aankunnen en die hiervoor openstaan gelijk bezigheden/activiteiten laten verrichten (bijvoorbeeld in de vorm van vrijwilligerswerk, Wmo-dagbesteding). Langs deze weg willen we de zelfredzaamheid en het welbevinden bevorderen, eenzaamheid bestrijden en zelfvertrouwen geven aan de deelnemers van Meedoen!

Concreet is onze ambitie dat circa 60-70% van het aantal personen uit de doelgroepen gaat deelnemen aan Meedoen! Dat wil zeggen ongeveer 150 personen.

Van die 150 personen is de verwachting dat daarvan ook 60%-70% in staat is om een 'bezigheid' / 'activiteit' te verrichten. Dat betekent ongeveer 97 personen die aan de slag kunnen met het verrichten van bezigheden/activiteiten. De overige 30-40% van de doelgroep (dus ongeveer 53 personen) zullen daartoe, zo denken wij, niet in staat zijn vanwege bijvoorbeeld verslavingsproblematiek, psychische/lichamelijke klachten. Deze personen zullen daarom in eerste instantie op maat ondersteund worden via de aandachtcoach, waarbij gewerkt zal worden aan bijvoorbeeld aanpak van schulden, taalachterstand en dergelijke.

Gelet op de grote afstand tot de arbeidsmarkt van de doelgroep denken wij dat hooguit 1%-5%, dus ongeveer 2-7 personen, uiteindelijk zal uitstromen naar betaald werk.

Gelet op de hiervoor kort samengevatte ambities is het vergroten van zelfredzaamheid, welbevinden en zelfvertrouwen onze belangrijkste doelstelling. Alhoewel moeilijk meetbaar is onze ambitie dat dit via de aandachtcoach en geboden bezigheden/activiteiten zal worden gerealiseerd voor alle deelnemers.

8.10 Evaluaties

Ten behoeve van het dagelijks bestuur en de gemeenten vindt elke drie maanden een (korte) evaluatie plaats.

9. Financiering

De uitvoering van Meedoen! brengt uiteraard kosten met zich mee. Het betreft hier de kosten van de tijdelijke aanstelling van aandachtcoaches, de inkoop van trajecten, het innovatiebudget en de beloningen aan de deelnemende klanten.

Als voor al de 4 projectvoorstellen en het innovatiebudget wordt gekozen, komen de kosten uit op maximaal in totaal € 700.000 (kosten projectvoorstellen en inkoop van trajecten bij bijvoorbeeld MareGroep en andere aanbieders en het innovatiebudget). U kan ook voor een deel van de projecten kiezen, de kosten komen dan lager uit.

Volgens de ISD verdeelsleutel (2020) bedragen de kosten per gemeente voor projecten 1 t/m 4:

Hillegom	€ 92.700
Lisse	€ 93.850
Noordwijk	€ 176.300
Teylingen	€ 137.150
Totaal	€ 500.000

Uit dit begroot bedrag kunnen de kosten van fte uitbreiding, de trajectkosten en de beloningen gefinancierd worden. Over die beloningen kan nog opgemerkt worden dat het voorstel is om geen geld aan deelnemende klanten te verstrekken naar per stap cadeaubonnen van € 10 (met een maximum van € 50 per jaar per klant). Kosten van dit beloningen systeem zijn lastig in te schatten. We gaan er vanuit dat deze kosten in totaal en bij benadering ongeveer € 4.000 bedragen, bij keuze voor alle projectonderdelen.

Volgens de ISD verdeelsleutel (2020) bedragen de kosten voor project 5 (het innovatiebudget) per gemeente:

Hillegom	€ 37.080
Lisse	€ 37.540
Noordwijk	€ 70.520
Teylingen	€ 54.860
Totaal	€ 200.000

Alle kosten kunnen, als tijdelijke financiering betaald worden uit de overschotten van de Buig budgetten 2019 van de Participatiewet. Het Buigoverschot over 2019 bedraagt naar verwachting € 2,2 miljoen.

10. Projectvoorstellen

De onderstaande voorstellen (betreffende de omvang van de doelgroep) zijn gebaseerd op het klantenbestand op 1 maart 2019.

Project 1: Doelgroep alleenstaande ouders of gehuwden met ten laste komende kinderen die 5 jaar of langer bijstandsuitkering PW ontvangen.

Wat is de omvang van deze doelgroep?

We gaan daarbij van uit van de volgende aantallen:

Gemeente	Aantal personen:
Hillegom	16 personen
Lisse	11 personen
Noordwijk	21 personen
Teylingen	9 personen
Totaal	57 personen

Schatting personele kosten

Enkele belangrijke onderdelen bij het project zijn: brede diagnose, intensieve persoonlijke en stress sensitieve begeleiding/ondersteuning, maatwerk en afstemming met ketenpartners. Dit betekent een arbeidsintensieve ondersteuning. Bij het begroten van de kosten is ervan uitgegaan dat de aandachtcoach in totaal ongeveer 54 personen per jaar kan begeleiden. Dat wil zeggen dat de aandachtcoach ongeveer 26 uur per jaar kan besteden aan iedere deelnemer.

Op basis van de hiervoor beschreven doelgroep zou voorgaande betekenen dat er bij keuze voor dit project 1,1 fte benodigd is. Uitgaande van salaris- en overhead bedragen de fte kosten van dit projectonderdeel € 101.750 per jaar.

Ook zullen er in een aantal gevallen trajecten moeten worden ingekocht. Wij verwachten dat dit opgaat voor ongeveer 20% van deze en de andere doelgroepen van dit project. Dit betekent bij een geschatte trajectprijs van € 2000 dat de trajectkosten voor dit projectonderdeel 12 x € 2.000 = € 24.000 bedragen.

Toelichting op kosten fte berekening

We gaan er hierbij uit dat de aandachtcoach qua salaris valt onder schaal 9. De kosten voor 1 fte bedragen dan:

Loonkosten schaal 9	€ 69.552
Incl. opslag van 33%	€ 92.504,16

Het opslagpercentage moet de kantoorkosten dekken (huur, meubilair, computer en alle overige exploitatiekosten).

Beloning

Hiervoor is al aangegeven dat een van de gedachten van dit project is om niet met dwang te werken. We verlagen dus niet de bijstandsuitkering, wanneer een klant niet wil meewerken. We proberen de klant juist te verleiden om mee te doen. In het kader van dit project willen we bekijken of het geven van (kleine) beloningen werkt. Zoals vermeld is voorstel is om per stap die de klant zet een beloning (in de vorm van een bon) te geven van € 10 en om op jaarbasis maximaal € 50 te verstekken Voor dit projectonderdeel begroten wij dit op een bedrag van € 870.

Project 2: Doelgroep alleenstaande ouderen van 56 jaar of ouder die 5 jaar of langer een bijstandsuitkering PW ontvangen

Wat is de omvang van deze doelgroep?

Gemeente	Aantal personen:
Hillegom	17 personen
Lisse	12 personen
Noordwijk	36 personen
Teylingen	26 personen
Totaal	91 personen

Uitgaande van een caseload van 54 personen c.q. 26 uur per jaar per deelnemer is voor dit project ongeveer 1,7 fte nodig. Uitgaande van salaris- en overhead bedragen de fte kosten van dit projectonderdeel € 157.250 per jaar en de trajectkosten 19 x € 2.000= € 38.000.

Beloning

Voor de deelnemers een beloning (in de vorm van cadeaubonnen): € 1.550

Project 3: Personen met niet-westerse achtergrond die langer dan 5 jaar een bijstandsuitkering PW ontvangen

Wat is de omvang van deze doelgroep?

<i>Gemeente</i>	<i>Aantal personen:</i>
Hillegom	7 personen
Lisse	3 personen
Noordwijk	11 personen
Teylingen	7 personen
Totaal	28 personen

Uitgaande van een caseload van 54 personen c.q. 26 uur per jaar per deelnemer is voor dit project ongeveer 0,5 fte nodig. Uitgaande van salaris- en overhead bedragen de fte kosten van dit projectonderdeel € 46.250 per jaar en de trajectkosten 6 x € 2.000= € 12.000.

Beloning

Voor de deelnemers een beloning (in de vorm van cadeaubonnen): € 480.

Project 4: Selectie o.b.v. Participatieladder: trede 'geïsoleerd' en deze personen verblijven niet in een inrichting:

Gemeente	Aantal personen:
Hillegom	10 personen
Lisse	6 personen
Noordwijk	29 personen
Teylingen	12 personen
Totaal	57 personen

Uitgaande van een caseload van 54 personen c.q. 26 uur per jaar per deelnemer is voor dit project ongeveer 1 fte nodig. Uitgaande van salaris- en overhead bedragen de kosten van dit projectonderdeel € 92.500 per jaar en de trajectkosten 12 x € 2.000 = € 24.000

Beloning

Voor de deelnemers een beloning (in de vorm van cadeaubonnen): € 870.

Project 5: Innovatiebudget

Voorstel is om een innovatiebudget Participatiewet (PW) op te richten waar maatschappelijke partners met goede ideeën een aanvraag voor kunnen indienen. Want waarom zou de ISD Bollenstreek alleen zelf voorstellen bedenken wanneer de maatschappelijke partners vanuit hun kennis en expertise ook ideeën hebben over het verbeteren van de ondersteuning aan klanten? Het gaat hierbij om innovaties die niet binnen de bestaande kaders en financiering georganiseerd kunnen worden. De innovatie draagt bij aan:

- Het realiseren van nieuwe of vernieuwde hulp- en dienstverlening met een betere prijs-/kwaliteitsverhouding;
 - o Verbeterde kwaliteit van hulp- en dienstverlening bij een lagere of gelijkblijvende prijs;
 - o Lagere prijs bij gelijkblijvende kwaliteit van hulp- en dienstverlening;
- Het efficiënt organiseren van hulp- en dienstverlening door substitutie van zwaardere naar lichtere vormen van hulp en ondersteuning;
- Het verbeteren van de kwaliteit van hulp- en dienstverlening.

De innovatie richt zich daarnaast inhoudelijk op een of meer van de thema's van het project Meedoen! Te denken valt aan preventie, intensieve persoonlijke begeleiding, integrale aanpak, de talentenpool en samenwerking.

Het innovatiebudget richt zich uitsluitend op de taken en verantwoordelijkheden van de ISD Bollenstreek op het gebied van de Participatiewet. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om innovaties te starten die al uitgevoerd kunnen worden binnen de huidige uitvoeringsregels van de ISD Bollenstreek. Tenzij er belemmeringen zijn om de hulp- en ondersteuning op deze innovatieve wijze uit te voeren, deze belemmeringen niet weggenomen kunnen worden én er mogelijk sprake is van een betere prijs/kwaliteitsverhouding, efficiency en kwaliteit. Als er raakvlakken zijn met andere domeinen, bijvoorbeeld de Wmo, wordt onderzocht of er binnen dit andere domein belemmeringen zijn om de innovatie uit te voeren en waar mogelijkheden tot samenwerking zijn.

Het is ook hier aan de gemeenten om een bedrag te reserveren voor het innovatiebudget. Voorstel is om een bedrag van in totaal € 200.000 te reserveren voor de 4 gemeenten gezamenlijk. Er kan gewerkt worden volgens het first come, first serve en op = op principe. Idealiter worden diverse voorstellen gehonoreerd. Worden er te weinig voorstellen gehonoreerd of zijn de totale kosten voor de gehonoreerde voorstellen lager? Dan worden de resterende middelen niet uitgegeven.

Een bedrag van € 200.000 wordt als redelijk gezien om meerdere voorstellen te kunnen honoreren. Ter illustratie: met een fictieve uurprijs van € 70 kan met de gewenste € 200.000 gedurende 1 jaar aan ongeveer 28 a 29 klanten 100 uur per jaar begeleiding geboden worden.

Zoals bekend mag de ISD geen subsidies verlenen. Vandaar dat wij dit projectonderdeel onderhands willen aanbesteden door bepaalde aanbieders uit te nodigen tot het doen van een aanbod. Wij zullen daarvoor een bestek opstellen waarbij ondermeer punten worden toegekend aan de prijs, de kwaliteit en de mate van innovatie.

Het onderscheid tussen subsidie enerzijds en overheidsopdracht anderzijds is soms lastig aan te geven. Er is een grijs gebied. Wij menen dat het verdedigbaar is om hier te spreken van een overheidsopdracht (en dus niet van subsidieverlening) omdat:

- het initiatief van ons uitgaat (bij subsidie is dat van de aanbieder);
- het te dienen belang ook economisch is omdat belang van het project mede is om hogere maatschappelijke kosten te voorkomen; en
- er sprake is commerciële activiteiten (de aanbieders treden in concurrentie met elkaar en willen winst behalen).

Bijlage 1 Advies Cliëntenraad

REACTIE/ADVIES

Aan: Aan het bestuur van de ISD Bollenstreek
 Van: Cliëntenraad ISD Bollenstreek
 Betreft: Adviesaanvraag/reactie Project Meedoen!
 Datum: 02 april 2019

Geacht bestuur,

Hierbij delen wij u mede dat de Cliëntenraad van de ISD Bollenstreek uw bovenvermelde aanvraag voor advies/reactie d.d. 21 maart 2019 door middel van een consultatieronde heeft besproken.

- De Cliëntenraad vindt het jammer dat het Project Meedoen! van achter het bureau wordt ontworpen. Naar de mening van de Cliëntenraad zou het beter zijn om eerst met een weloverwogen selectie van cliënten, die tot de verschillende doelgroepen behoren, in gesprek te gaan en, op basis van de hun reacties, het project vorm te geven en de doelgroep(en) voor de pilot van het project te bepalen. De cliënten zijn ervaringsdeskundigen en kunnen de beleidsmakers van waardevolle informatie voorzien. Wellicht dat deze cliënten later, bij de uitvoering van het project een functionele rol kunnen spelen.
- De Cliëntenraad is er voorstander van dat de maatschappelijk participatie en het doorbreken of voorkomen van sociaal en maatschappelijk isolement van de bijstandsgerechtigden wordt verhoogd.
- In het projectvoorstel wordt gesproken over “granieten bestanden”. Ook in deze bestanden zitten mensen van waarde. De suggestie wordt gedaan om nu eens niet naar bestanden te kijken, maar naar de achtergronden van deze mensen.
- Is het mogelijk om aandachtscoaches niet van buiten aan te trekken, maar geselecteerde cliënten van de ISD Bollenstreek op te leiden tot (betaalde) aandachtscoaches? Immers zij zijn ervaringsdeskundigen. Wellicht gaan hierdoor deuren open, die anders gesloten zouden blijven en kunnen resultaten worden geboekt, die bij een “buitenstaander” niet mogelijk zijn.
- Met het Project Meedoen! wordt een serieuze inzet door de doelgroep beoogd. Beloon dit niet met cadeaubonnen, maar met een aanvulling op de uitkering. Mede hierdoor kunnen mensen zichzelf naar een hoger plan helpen en “groeien” en wellicht zodanig, dat zij de weg naar betaald werk kunnen vinden.
- Indien gekozen wordt voor één van de doelgroepen, geeft de Cliëntenraad de voorkeur aan doelgroep 1: alleenstaande ouders of gehuwden met ten laste komende kinderen die 5 jaar of langer bijstandsuitkering PW ontvangen. Wellicht dat kinderen van deze groep door deze aanpak een goed voorbeeld krijgen en daardoor in staat zullen zijn om later een financieel zelfstandig bestaan op te bouwen.

Gaarne wordt de Cliëntenraad vroegtijdig betrokken bij de inrichting van het Project Meedoen! en ziet zij periodiek een evaluatie tegemoet met de (tussentijdse) resultaten van het Project.

Namens der Cliëntenraad ISD Bollenstreek,

B. Muller,
 Secretaris.

Reactie op het advies d.d. 2 april 2019 van de Cliëntenraad betreffende Project Meedoen!

De Cliëntenraad heeft – ondanks de korte termijn – advies uitgebracht over de notitie Project Meedoen! Wij stellen de goede inhoudelijke inbreng van de Cliëntenraad erg op prijs!

Hieronder volgt puntsgewijs het advies, met daaronder per punt een reactie op het advies.

1. De Cliëntenraad vindt het jammer dat het Project Meedoen! van achter het bureau wordt ontworpen. Naar de mening van de Cliëntenraad zou het beter zijn om eerst met een weloverwogen selectie van cliënten, die tot de verschillende doelgroepen behoren, in gesprek te gaan en, op basis van de hun reacties, het project vorm te geven en de doelgroep(en) voor de pilot van het project te bepalen. De cliënten zijn ervaringsdeskundigen en kunnen de beleidsmakers van waardevolle informatie voorzien. Wellicht dat deze cliënten later, bij de uitvoering van het project een functionele rol kunnen spelen.

Reactie: door de korte tijd die er was om de notitie met projectvoorstellen te formuleren, heeft geen overleg plaatsgevonden met de Cliëntenraad noch met ketenpartners. Bedoeling is om de Cliëntenraad, ketenpartners en beleidsambtenaren van de gemeente bij de uitwerking van de projecten te betrekken.

2. De Cliëntenraad is er voorstander van dat de maatschappelijk participatie en het doorbreken of voorkomen van sociaal en maatschappelijk isolement van de bijstandsgerechtigden wordt verhoogd.
3. In het projectvoorstel wordt gesproken over “granieten bestanden”. Ook in deze bestanden zitten mensen van waarde. De suggestie wordt gedaan om nu eens niet naar bestanden te kijken, maar naar de achtergronden van deze mensen.

Reactie: wij begrijpen hieruit dat de Cliëntenraad de gedachten achter deze notitie en het doel daarvan ondersteunt. Overigens gebruiken we het begrip “granieten bestand” niet meer in deze ‘definitieve’ notitie.

4. Is het mogelijk om aandachtscaches niet van buiten aan te trekken, maar geselecteerde cliënten van de ISD Bollenstreek op te leiden tot (betaalde) aandachtscaches? Immers zij zijn ervaringsdeskundigen. Wellicht gaan hierdoor deuren open, die anders gesloten zouden blijven en kunnen resultaten worden geboekt, die bij een “buitenstaander” niet mogelijk zijn.

Reactie: wij vinden dit een interessant voorstel van de Cliëntenraad. Op deze manier zou het project Meedoen! dubbel effect kunnen hebben. Enerzijds cliënten die tot aandachtscache worden opgeleid en zo andere mensen kunnen ondersteunen en anderzijds de cliënten die door de aandachtscache worden begeleid. We zouden dit voorstel graag mee willen nemen bij de uitwerking van de projectvoorstellen.

5. Met het Project Meedoen! wordt een serieuze inzet door de doelgroep beoogd. Beloon dit niet met cadeaubonnen, maar met een aanvulling op de uitkering. Mede hierdoor kunnen mensen zichzelf naar een hoger plan helpen en “groeien” en wellicht zodanig, dat zij de weg naar betaald werk kunnen vinden.

Reactie: zoals uit de notitie blijkt is het verstrekken van beloningen een instrument dat wij nog niet gebruiken. In het kader van het Project Meedoen! willen we kijken of het geven van kleine beloningen werkt; het is een proef. De beloning is enerzijds bedoeld om cliënten te verleiden om stappen te zetten en anderzijds als kleine blijk van waardering wanneer de cliënten inderdaad de stappen hebben gezet.

Het geven van een (tijdelijke?) aanvulling op de uitkering zal volgens ons minder als 'waardering' worden ervaren. Wij hopen overigens vooral dat deelname aan het Project Meedoen! mensen enthousiasmeert en stimuleert om te 'groeien'.

6. Indien gekozen wordt voor één van de doelgroepen, geeft de Cliëntenraad de voorkeur aan doelgroep 1: alleenstaande ouders of gehuwden met ten laste komende kinderen die 5 jaar of langer bijstandsuitkering PW ontvangen. Wellicht dat kinderen van deze groep door deze aanpak een goed voorbeeld krijgen en daardoor in staat zullen zijn om later een financieel zelfstandig bestaan op te bouwen.

Reactie: de Cliëntenraad merkt ons inziens terecht op dat de keuze voor deze doelgroep positieve gevolgen zou kunnen hebben voor de ouder(s) en voor hun kinderen.

7. Gaarne wordt de Cliëntenraad vroegtijdig betrokken bij de inrichting van het Project Meedoen! en ziet zij periodiek een evaluatie tegemoet met de (tussentijdse) resultaten van het Project.

Reactie: we willen de Cliëntenraad graag betrekken bij de uitwerking van het Project Meedoen!